

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.03.1970, sp. zn. 3 Cz 11/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.CZ.11.1970.1

Číslo: 26/1971

Právní věta: Náhrada nákladů na výživu podle ustanovení § 199 odst. 1 zák. práce náleží i pozůstalé družce zemřelého pracovníka, pokud s ním žila ve společné domácnosti, společně s ním hospodařila a pečovala o společnou domácnost. Žily-li v jejich společné domácnosti také nezletilé děti družky, pak sama skutečnost, že děti měly nárok na výživné vůči svému otci a také je dostávaly, nevylučuje, že jim zemřelý výživu ve smyslu ustanovení § 199 odst. 1 zák. práce poskytoval; tak tomu bylo i tehdy, jestliže výživu těchto dětí poskytovanými prostředky jen doplňoval nebo zlepšoval.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.03.1970

Spisová značka: 3 Cz 11/70

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Druh a družka, Náhrada škody v pracovním právu, Výživné dítěte

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

§ 120 65/1965 Sb. § 197

§ 199

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1971 sb. rozh.

Náhrada nákladů na výživu podle ustanovení § 199 odst. 1 zák. práce náleží i pozůstalé družce zemřelého pracovníka, pokud s ním žila ve společné domácnosti, společně s ním hospodařila a pečovala o společnou domácnost.

Žily-li v jejich společné domácnosti také nezletilé děti družky, pak sama skutečnost, že děti měly nárok na výživné vůči svému otci a také je dostávaly, nevylučuje, že jim zemřelý výživu ve smyslu ustanovení § 199 odst. 1 zák. práce poskytoval; tak tomu bylo i tehdy, jestliže výživu těchto dětí poskytovanými prostředky jen doplňoval nebo zlepšoval.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 29. 3. 1970, [3 Cz 11/70](#).)

Žalobci se dožadovali na žalované organizaci náhrady nákladů na výživu s odůvodněním, že žili ve

společné domácnosti, a to první žalobkyně jako družka, druzí dva žalobci jako její děti, s L. V., který jako pracovník žalované organizace utrpěl dne 4. 7. 1966 smrtelný pracovní úraz. První žalobkyně se dožadovala částky 400 Kčs měsíčně, druhý a třetí žalobce částek po 250 Kčs měsíčně.

Rozsudkem okresního soudu v Mělníku, potvrzeným rozsudkem krajského soudu v Praze, byla žaloba zamítnuta, když soudy dospěly k závěru, že zemřelý L. V. a žádnému ze žalobců výživu neposkytoval. Oba soudy zjistily, že žalobkyně A. P. byla v době smrti L. V. vdaná, její manželství bylo rozvedeno teprve v prosinci 1966, žila však od prosince 1962 s oběma svými dětmi ve společné domácnosti s L. V., nebyla zaměstnána a starala se o obě děti. Soudy obou stupňů měly za to, že zemřelý L. V. žalobcům neposkytoval výživu a nebyl povinen ji poskytovat, a pokud dával své družce měsíčně peníze, byla to odměna za to, že mu vedla domácnost.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že rozsudky okresního a krajského soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Jestliže pracovník následkem pracovního úrazu zemřel, je organizace povinna v rozsahu své odpovědnosti poskytovat pozůstalým náhradu nákladů na výživu (§ 197 zák. práce). Náhrada nákladů na výživu pozůstalých náleží těm pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat (§ 199 odst. 1 zák. práce). Tímto ustanovením je vymezen okruh pozůstalých oprávněných osob, jímž náleží náhrada nákladů na výživu; zákoník práce také výrazu „pozůstalých“ nepřikládá jiný význam, než má obecně (tj. osoba, která po zemřelém zůstala) a nelze ho zaměňovat či ztotožňovat s pojmem „dědic“.

V daném případě je nepochybné, že zemřelý neměl povinnost k poskytování výživu žádnému ze žalobců. Bylo proto třeba spolehlivě zjistit, zda jim výživu poskytoval.

Jestliže A. P. žila se zemřelým jako družka, nebyla zaměstnána a pečovala o společnou domácnost a výchovu dětí, pak nelze bez konkrétních důkazů dospět k závěru, že peníze, které zemřelý své družce dával, představovaly odměnu za práce, které družka pro něho vykonávala. Jestliže druh a družka sdílejí společnou domácnost, bývá pravidlem, že o společnou domácnost společně pečují obdobně jako manželé. Jestliže žena v takovém případě není zaměstnána a pečuje o domácnost, nelze dojít k závěru, že druh jí platí za práce konané v domácnosti, nýbrž půjde o společné hospodaření a tedy o poskytování prostředků na společné potřeby včetně úhrady osobních potřeb družky. Jiná by ovšem byla situace, kdyby bylo prokázáno, že zemřelý pouze za práce pro něho vykonávané platil odměnu. V daném případě nebylo však dosud nic takového prokázáno.

Nezletilí A. P. a J. P. žili společně se svou matkou a s L. V. Je ovšem třeba objasnit, zda jim L. V. skutečně poskytoval výživu. Při tom je třeba přihlížet i k tomu, že oba nezletilí žalobci měli nárok na výživné vůči svému otci. Avšak sama okolnost, že nezletilí měli nárok na výživné vůči svému otci a také je dostávali, nevylučuje, že jim zemřelý L. V. poskytoval výživu ve smyslu ustanovení § 199 zák. práce. Protože v daném případě jde o náhradu škody, je třeba vytvořit situaci, která by odpovídala stavu, jaký byl před vznikem škodné události. Nutno proto mít za to, že zemřelý poskytoval výživu i tehdy, jestliže poskytovanými prostředky výživu nezletilých jen doplňoval nebo jen zlepšoval.

Jestliže soudy obou stupňů žalobu zamítly, aniž si pro své rozhodnutí zjednaly spolehlivý podklad, porušily zákon v ustanoveních § 6 a § 120 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 197 a § 199 zák. práce.